Nota Integraal jeugdbeleid 2011-2014

Gemeente Hoogezand- Sappemeer

17 juni 2011

Onze jeugd heeft tegenwoordig een sterke hang naar luxe,
heeft slechte manieren en minachting voor het gezag en geen eerbied voor ouderen. Ze geven de voorkeur aan kletspraatjes in plaats van training…
Jonge mensen staan niet meer op als er een oudere de kamer binnenkomt.
Zij spreken hun ouders tegen, houden hun mond niet in gezelschap,
… en tiranniseren hun leraren. Socrates (ca. 470-399 v.Chr.)

Inhoudsopgave **Pagina**

Samenvatting 5

Inleiding 6
Uitgangspunten 7
Het proces van beleidsontwikkeling 8
Leeswijzer 10

Hoofdstuk 1 wat zien we? 11

1.1. Opvang, educatie en werk 11
1.2 Gezin en Zorg 17
1.3 Vrije tijdsbesteding 20

Hoofdstuk 2 Wat willen we? 24

2.1 Opvang, educatie, en Werk 24
2.2 Gezin en Zorg 25
2.3 Vrije tijdsbesteding 26

Hoofdstuk 3 Wat gaan we doen? 27

3.1 Opvang, educatie en Werk 27

3.1.1 Voorschoolse voorzieningen 27
3.1.2 Basisonderwijs 30
3.1.3 Voortgezet onderwijs 30
3.1.4 Project Kinderen leren mee 31
3.1.5 Mentor project 31

3.2 Gezin en Zorg 32

3.2.1 Centrum voor Jeugd en gezin 32
3.2.2 Project Kinderen tellen Mee 33
3.2.3 Passend onderwijs 33
3.2.4 Sociale indicatie voor kinderopvang 33
3.2.5 School maatschappelijk werk 34
3.2.6 Randgroepjongerenwerk voor risicojongeren 34

3.3 Vrije tijdsbesteding 34

3.3.1 Voorlichtingsactiviteiten 34
3.3.2 Jeugdactiviteiten jeugd- en buurtcentra en jongerencentrum 35
3.3.3 Jongerenwerk en jongerencentrum 35
3.3.4 Maatschappelijke stage 35
3.3.5 Jeugdparticipatie 35
3.3.6 Sport en cultuur 35

Hoofdstuk 4 Financieel overzicht 36

Bijlage 1:	De Quest	38
Bijlage 2:	Inhoudelijke evaluatie Integraal Jeugdbeleid 2008-2011	39
Bijlage 3:	Landelijke wet- en regelgeving	47
Bijlage 4:	De wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie – Wet OKE	50
Bijlage 5:	Evaluatie activiteiten Onderwijsachterstandenbeleid 2006-2010	54
Bronnen		59

Samenvatting

Er zijn in de gemeente Hoogezand-Sappemeer bijna 10.000 personen in de leeftijd 0 t/m 24 jaar. Dit is ongeveer 34% van de totale bevolking. Een belangrijke groep waar we niet zomaar aan voorbij mogen gaan. De jeugd van nu is tenslotte de volwassene van straks!

De doelgroep van dit jeugdbeleid zijn kinderen en jongeren tussen de -9 maanden en 24 jaar. Met de meeste van hen gaat het gelukkig goed. Maar ook in Hoogezand-Sappemeer is er sprake van jeugdproblematiek: ontwikkelings- en onderwijsachterstanden, ontbreken van een startkwalificatie of een slechte gezondheid. Sommige kinderen groeien op in een omgeving waar de kans op ontsporing groot is. De risico's op achterstand willen we zo klein mogelijk maken.

Met het huidige jeugdbeleid heeft de gemeente haar groeiende rol als regisseur van de lokale jeugdzorgketen opgepakt. Er is de afgelopen jaren ingezet op zorg, onderwijsachterstanden en participatie. De ingezette koers wordt versterkt in het nieuwe jeugdbeleid dat is onderverdeeld in de volgende drie domeinen:

1. Opvang, educatie, werk.
2. Gezin en zorg.
3. Vrije tijdsbesteding.

Opvang, educatie, werk
De afgelopen jaren is vanuit het onderwijsachterstandenbeleid ingezet op het verminderen van taal- en ontwikkelingsachterstanden. Ook in de komende jaren willen we blijven investeren in Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), overeenkomstig de verplichtingen die de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) stelt.

Voor jongeren zetten we in dit jeugdbeleid in op het behalen van startkwalificaties, om kansen op de arbeidsmarkt voor jongeren te vergroten. Nieuw beleid is het Mentorproject. Uit de evaluatie van het huidige jeugdbeleid blijkt dat in deze periode een relatief groot deel van de gemeentelijke inzet voor jeugd is gericht op de jeugd in de leeftijdsgroep tot 12 jaar. Het aantal activiteiten voor de oudere leeftijdsgroep was kleiner terwijl de groep tussen 12 en 18 jaar ook eigen problemen kent. Uit landelijk onderzoek blijkt dat zogeheten mentorprojecten waarbij een vrijwilliger als "mentor" wordt gekoppeld aan een jongere goede resultaten kentwaarbij een 'mentor' kan helpen bij school- of privé problemen bij een jongere.

Gezin en zorg
In de gemeente is een effectieve zorgstructuur opgebouwd met succesvolle werkwijzen zoals Kinderen Tellen Mee (KTM). Deze werkwijze wordt voortgezet met een uitbreiding tot 18 jaar. De komende jaren zal het jeugdbeleid sterk in het teken komen te staan van de decentralisatie van de jeugdzorg naar de gemeenten. Hierop anticiperen wij met het versterken van de ketensamenwerking op lokaal niveau o.a. door effectief casemanagement. Zowel in de ketensamenwerking als in de decentralisatie van de jeugdzorg speelt het CJG een cruciale rol. Ons uitgangspunt daarbij is dat de juiste zorg indien nodig tijdig, snel en in de buurt wordt aangeboden. Daarnaast blijft het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) niet alleen een netwerkorganisatie, maar wordt zij ook zichtbaar middels een (bestaande) fysieke locaties in de gemeente waar ouders en hun kinderen terecht kunnen. Voor het coördineren van het CJG is de inzet van een CJG coördinator wenselijk.

Vrije tijdsbesteding
Jongeren zijn gestimuleerd om mee te denken met dit jeugdbeleid via een uitgebreide vragenlijst ('De Quest'). Maar ook in de uitvoering ervan kunnen zij participeren in wijkcentra, het Jongerencentrum en met activiteiten van de gemeente. Participatie heeft de afgelopen jaren geleid tot verschillende succesvolle activiteiten zoals de Wegwijsdag voor jongeren en de Kindergemeenteraad. Ook in de komende periode willen we deze activiteiten continueren.

Inleiding

Wat we allemaal willen is dat kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige, gezonde, zelfbewuste, gedisciplineerde, gelukkige en evenwichtige volwassenen. De jeugd kan bijdragen aan een levendige woonomgeving. En doordat zij actief kunnen meedoen aan school, hobby's, sport en uitdagend werk kunnen zij hun talenten te ontplooien, zodat zij een positieve bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij.

In het coalitieakkoord 2010-2014 van de gemeente Hoogezand-Sappemeer staat het motto "solidair en uitdagend" centraal. In de voorjaarsbrief van juni 2010 stelt het college: "Wij maken daarbij de keuze om - in beginsel - zo veel mogelijk verantwoordelijkheid bij de burger te laten. De kracht die in onze samenleving aanwezig is, willen we benutten. Dat vraagt een grotere zelfredzaamheid van burgers, die daar (in potentie) goed toe in staat zijn. Juist daarom willen wij bevorderen dat zij hun kracht en kwaliteiten (verder) ontwikkelen".
Dat geldt ook voor de jeugd en hun ouders. Wij vragen steeds meer van hen om eigen verantwoordelijkheid te nemen en niet alles van de overheid te verwachten. Daar waar dat niet lukt, zal de gemeente afwegen om te faciliteren en begeleiden, dan wel de benodigde hulp te verlenen.
In de nota 'De burgers in de benen' (Hoogezand-Sappemeer, concept januari 2011) wordt deze visie uitgewerkt met zes uitgangspunten, die de leidraad vormen voor het handelen in de komende jaren:

- persoonlijke benadering, eropaf
- één gezin, één plan, één hulpverlener
- eigen kracht en sociaal kapitaal
- vrijwillig en verplicht, dienst en wederdienst
- ontschotten en verbinden
- duurzame verandering

Eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van burgers staan op de voorgrond. Dat betekent dat ouders en jeugdigen de regie terugkrijgen over de aanpak van problemen. De professional doet een stap opzij. Op basis van herstel gericht werken worden gezinnen ondersteund om problemen zelf aan te pakken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid. Hierbij kunnen vrienden, familie en buren ook een belangrijke rol spelen. Wanneer er specialistische hulp nodig is wordt dat toegevoegd aan het plan van het gezin. Bij ernstige complexe problematiek gaan we uit van 1 plan 1 gezin 1 regisseur. Ook de rol van jongerenwerkers zal meer komen te liggen op begeleiden, faciliteren en ondersteunen, in plaats van direct uitvoerend.

De van oudsher dienstverlenende en verzorgende rol van de gemeente verandert in een regisserende, verbindende en faciliterende rol. Deze veranderende rol van de gemeente komt terug in de opbouw van deze nota. De gemeente stuurt op grote lijnen, ('wat willen we'), terwijl professionals uitvoeren en bekijken hoe doelstellingen bereikt kunnen worden ('wat gaan we doen').

Uitgangspunten

In het jeugdbeleid staat het vergroten van de kansen en mogelijkheden van kinderen, jongeren en hun ouders centraal. Er is aandacht nodig voor beleid, gericht op alle jeugdigen. Daarnaast blijven risico- en probleemgerichte preventieactiviteiten noodzakelijk. Een preventief beleid richt zich per definitie op alle jeugd. Met een groot deel van de jeugd gaat het goed. In het algemeen gaat men ervan uit dat 15% van de jeugd problemen heeft. Voor Hoogezand-Sappemeer kunnen we echter uitgaan van richting de 30%. (Met een gebruik van geïndiceerde jeugdzorg ongeveer tegen de 9% (5% landelijk)). Specifieke maatregelen zijn onvoldoende effectief wanneer er geen sprake is van een algemeen beleid, gericht op kansen en mogelijkheden van alle jeugd.

- Jeugdbeleid richt zich op alle jeugd (100%), daarbinnen zijn voor sommige jeugdigen specifieke maatregelen en aandacht nodig.
- Er is sprake van een gevarieerd aanbod, afgestemd op de jeugd en hun ouders/ verzorgers.

Het is van belang dat alle (gemeentelijke) sectoren bij het lokale jeugdbeleid worden betrokken. Van welzijn, onderwijs en gezondheidszorg tot en met huisvesting, werkgelegenheid, sport, cultuur en openbare orde. Er is daarom een duidelijke relatie met het brede participatiebeleid.
Samenhang in het aanbod voor de jeugd begint bij samenwerking en ontkokering in de eigen gemeentelijke organisatie. Daarvoor wil de gemeente Hoogezand-Sappemeer doorgaan op de ingeslagen weg.

Jeugdbeleid beperkt zich bovendien niet tot de jeugd alleen, maar richt zich ook op de sociale en fysieke omgeving. Daarin staan het gezin, de ouders, centraal.

- Alle (beleid)sectoren leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van kansen en mogelijkheden van jeugd. Jeugdbeleid richt zich ook op het gezin en de omgeving waarin kinderen opgroeien.
- Er is samenhang in het aanbod van voorzieningen voor jeugd en hun ouders, de toegankelijkheid en afstemming van het aanbod op de vraag wordt vergroot. Bij voorkeur op wijkniveau.

De mogelijkheden van de gemeente om een samenhangend jeugdbeleid te voeren zijn niet onbeperkt. Grenzen liggen er bijvoorbeeld in afspraken die voor meer jaren gemaakt zijn, maar zeker ook bij de bezuinigingsopdracht voor de komende jaren. In het Bestuursakkoord is voorzien dat de BDU CJG op het niveau van 2011 definitief wordt opgenomen in het gemeentefonds. In het huidige denken over jeugdzorg is er sprake van een 'paradigma-shift' ; een andere vormgeving van de jeugdzorg. In het huidige stelsel is sprake van zogenaamde 'verzekerde rechten'. Zowel in de wet op de jeugdzorg, als in de zorgverzekeringswet en de AWBZ bestaat bij elk probleem een recht op hulp. De afgelopen jaren is het beroep op die vormen van zorg enorm toegenomen. De bedoeling is dat terug te dringen. De jeugdzorg komt door de decentralisatie in het domein van de WMO. In de WMO geldt het compensatiebeginsel. Dat wil zeggen dat een burger eerst zelf verantwoordelijk is voor het oplossen van zorgvragen. De gemeente draagt met preventieve maatregelen er aan bij dat zo weinig mogelijk zorgvragen ontstaan. Wanneer er tekorten zijn dan vult de gemeente deze aan met collectieve of individuele voorzieningen

Voor de gemeente liggen er nu nog grenzen in het feit dat niet alle voorzieningen in de jeugd onder de verantwoordelijkheid van de gemeente vallen. We kiezen er daarom voor dat oplossingen in de eerste plaats gezocht moeten worden in samenwerking tussen partijen.

- Oplossingen worden in eerste instantie gezocht in de samenwerking tussen partijen.
- Er wordt rekening gehouden met empowerment en (stimuleren van) zelfoplossend vermogen van de jeugd en hun ouders/verzorgers door middel van de ‘Eigen Kracht - visie’.

Het proces van beleidsontwikkeling

In 2008 is de nota Integraal jeugdbeleid 2008-2010 geschreven. Deze nota is grotendeels uitgevoerd (zie bijlage 2). Gezien de huidige ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en jeugd is het noodzakelijk om een vervolg te geven aan de ontwikkeling van het beleid. Daarvoor zijn de volgende stappen gezet:

1. Inventarisatie en analyse
   - Rapportage jeugdbeleid
   - Gesprekken met de jeugd, beleidsmedewerkers, Raadsleden en professionals.
   - Informatieve bijeenkomst gemeenteraad
2. Speerpunten formuleren, prioriteiten stellen
3. Bundeling in Nota Integraal Jeugdbeleid 2011-2014
4. Implementatie en uitvoering

Meedenken, meepraten en meedoen

Voor de totstandkoming van deze nota is met interne- en externe mensen overleg gevoerd:

Op 13 september 2010 is er een informatiebijeenkomst voor de Gemeenteraad georganiseerd. Onderstaande aandachtspunten zijn toen genoemd:

- Meer aandacht voor de groep 12+.
- Denk hierbij aan citoscores, startkwalificaties, overlast.
- De Brede School ontwikkeling.
- Betrekken van ouders, Brede School activiteiten, integratie kinderopvang, peuterspeelzalen, (warme) overdracht.
- Jeugdparticipatie; Jongerenraad, JongIn.
- MBO in the picture;
- Aanpak schooluitval samen met MBO, MBO op het Aletta Jacobs College.
- Dienstverlening en hulpverlening zo dicht mogelijk bij de jeugd brengen.
- Op school, in de wijk, ouders meer bij de school betrekken.
- Zorgsysteem verder ontwikkelen, met daarbij aandacht voor de rol van zorgcoördinatoren en casemanagers.
- Wijkgericht werken, uitgaan van eigen kracht mensen.

Op 11 april heeft er een opiniërende bijeenkomst van de Gemeenteraad plaatsgevonden. Daaruit is gebleken dat men graag nog een aantal zaken uitgewerkt wil hebben. De nota heeft daardoor meer kleur gekregen. Het is beter te lezen hoe het nieuwe beleid ten opzichte van het vorige staat. De keuzes voor inhoudelijke onderwerpen zijn helder en in het financiële hoofdstuk kunt u lezen welke bedragen er mee gemoeid zijn en waar deze uit gedekt worden.

De nota is gepresenteerd aan de WMO adviesraad. Het advies dat door hen is uitgebracht is verwerkt in de definitieve versie van de nota.
Externe professionals hebben input geleverd voor de nota en hun feedback op de concept versie is verwerkt.

Een behoeftepeiling geeft een beeld dat voor de jeugd veel thema's nog leven die in het jeugdbeleid 2004-2008 en 2008-2010 ook al waren benoemd.
Uit een behoeftepeiling onder twee klassen bij het dr. Aletta Jacobs College is getoetst wat de wensen en behoeften zijn bij de jeugd. Er zijn ook andere projecten die de jeugd bij het beleid betrekken, zoals de Kindergemeenteraad en de VO gemeentedag.

Ideeën van de jeugd zijn bijvoorbeeld:

- Gezelligere school/pauze, als de sfeer op school goed is, komt dit de prestaties ten goede.
- Betere uitgaansgelegenheid voor de doelgroep 13-18 jaar (o.a. Discotheek)
- Coachen
- Huiswerkbegeleiding

Verder hebben we in de maand mei, tijdens de ontwikkeling van dit beleid, een Quest uit laten voeren. De Quest is een digitale vragenlijst die uitgezet wordt onder jongeren in de gemeente.
Gedurende de periode van uitvoering van het jeugdbeleid blijven we met de jeugd van Hoogezand-Sappemeer in gesprek over de onderwerpen die hen aangaan.

In de samenwerking komt de regierol van de gemeente sterk naar voren. De gemeente geeft sturing aan het tot stand komen en uitvoering van deze nota.

Deze nota behelst een periode van 4 jaar. Rapportages en evaluaties vinden plaats binnen de reguliere beleidscyclus van de gemeentelijke organisatie. Tussentijds worden de activiteiten uiteraard door de beleidsmedewerker jeugd geëvalueerd met de uitvoerende partijen.

Leeswijzer

De Nota jeugdbeleid bestaat uit drie hoofdstukken:

1. Wat zien we?
2. Wat willen we?
3. Wat gaan we doen?

In hoofdstuk 1 wordt ingegaan op de huidige ontwikkeling van het jeugdbeleid in de gemeente Hoogezand-Sappemeer. Om gegevens te verzamelen is literatuurstudie verricht, zijn er gesprekken geweest met diverse professionals die werken met en/of voor de jeugd en is de jeugd zelf aan het woord geweest middels de 'Quest' (zie bijlage 1).
Een korte terugblik op het jeugdbeleid; wat hadden we beoogd en wat is gerealiseerd vindt u terug in bijlage 2.

Als we weten wat de huidige situatie is, kunnen we bepalen waar we naar toe willen. Welke doelen we willen bereiken en wat het effect moet zijn in de samenleving. Dit 'hart' van de nota staat beschreven in hoofdstuk 2.
Op dit onderdeel gaat het om de 'wat' vraag: wat willen we? Samen met de beschreven indicatoren is dit voor de Gemeenteraad een instrument om regie op te kunnen voeren.

De 'hoe' vraag: 'hoe gaan we onze doelen bereiken', staat geformuleerd in hoofdstuk 3. Dit is een concrete vertaling van de doelen die we ons stellen.
In deze integrale nota worden diverse terreinen beschreven en 'slimme' samenwerking gezocht.

Besluitvorming door de Gemeenteraad gaat over de inzet van het jeugdbudget. Op inhoudelijke hoofdlijnen: de maatschappelijke effecten die we beogen en doelen die we willen halen.

We streven ernaar dat we de jeugd de mogelijkheden kunnen bieden om hun talenten te ontdekken en verder te ontwikkelen. We werken daarbij integraal samen met de partners die met de gemeente uitvoering geven aan dit beleid.
Met preventief beleid willen we eventuele problemen op lange termijn voorkomen. Dit doen we door in te zetten op drie leefwerelden (domeinen) van jongeren die in elk hoofdstuk naar voren komen:

1. Opvang, educatie en werk
2. Gezin en Zorg
3. Vrije tijdsbesteding

Op diverse beleidsterreinen wordt aandacht besteed aan de doelgroep jeugd. Belangrijke beleidsnotities zijn de nota 'De Burgers in de benen', nota participatiebudget, gebiedsprogramma, Project Gorecht-West, Masterplan onderwijshuisvesting. De participatievisie is de kapstok waaronder het jeugdbeleid valt.
In deze nota leest u alleen de onderwerpen die onder het terrein en de financiering van het jeugdbeleid vallen. Dit neemt niet weg dat integraal werken de wijze is waarop we doelstellingen willen bereiken.
De beleidsperiode bestrijkt 4 jaar; van 2011 tot en met 2014.

Hoofdstuk 1 Wat zien we?

In dit hoofdstuk worden per domein de belangrijkste onderwerpen beschreven voor dit jeugdbeleid. Voordat we onze doelstellingen in hoofdstuk 2 formuleren, geven we in dit hoofdstuk eerst een aantal feiten en cijfers weer, evenals een huidige stand van zaken.
Dit hoofdstuk is gebaseerd op uitkomsten vanuit:

- de informatieve en opiniërende Gemeenteraad vergadering
- advies van de WMO Raad
- literatuurstudie
- interviews met externe professionals:
  Kwartier Zorg en Welzijn, GGD, HALT, VNN, Openbaar Basisonderwijs, Bijzonder Basisonderwijs, Timpaan, Openbare Bibliotheek.
- enquête die is uitgezet onder jongeren. ('De Quest')

In bijlage 2 ziet u een korte terugblik op het jeugdbeleid; "Wat hadden we beoogd en wat is gerealiseerd?" In bijlage 3 staan de landelijke wet- en regelgeving overzichtelijk weergegeven.
Op diverse beleidsterreinen speelt de jeugd een rol. Daarom is integraal samengewerkt bij de informatieverzameling van dit hoofdstuk.

1.1 Opvang, educatie en werk

Belangrijke onderwerpen voor dit onderdeel zijn de invoering van kwaliteitseisen bij voorschoolse voorzieningen en het aanbieden van VVE aan leerlingen met een taalachterstand.
Zodra kinderen naar school gaan moet er toezicht zijn op de leerplicht, willen we voorkomen dat kinderen vroegtijdig afhaken. Zodra er een startkwalificatie op zak is, is het belangrijk dat er werk of een vervolgopleiding gevolgd wordt.

Voorschoolse voorzieningen

De gemeente telt 11 peuterspeelzalen. Zes hiervan hebben per 2011 één of meerdere VVE-groepen (voldoend aan de eisen uit de wet OKE). Het betreft de speelzalen de Iemekörf (in Foxhol), Nova Zembla (bij de Van Heemskerckschool in Hoogezand-noord), 't Schakeltje (bij de Schakel in Spooestraat-Kieldiep), 't Snatertje (bij 't Heidemeer in Sappemeer), Ketelbinkie (bij De Tweemaster in Gorecht), Oki-Doki (bij de Nico Bulderschool in Woldwijck).
De gemeente telt in mei 2011 vier kinderdagverblijven. Bij drie hiervan volgen de leidsters op dit moment scholing in een VVE-programma zodat zij vanaf ca 2012/2013 ook VVE kunnen bieden.

Het peuterspeelzaalwerk wordt gefinancierd met gemeentelijke middelen en een klein deel ouderbijdragen. In Hoogezand-Sappemeer ligt het deelnamepercentage dat gebruik maakt van peuterspeelzaalwerk in 2010 op 55%. In totaal maakt 70% gebruik van een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal.

De Wet OKE schrijft voor dat de gemeente per 1 augustus 2010 een dekkend netwerk biedt van Voorschoolse educatie. De peuterspeelzalen werken al jaren met een erkend VVE programma genaamd Startblokken. Bij alle peuterspeelzalen zijn er twee gediplomeerde leidsters per groep in kader van dagdelen 'peuters met een achterstand'. De wet Oké schrijft voor dat er 10 uur / 4 dagdelen Voorschoolse Educatie wordt gegeven.
Meer informatie over de wettelijke verplichtingen uit de Wet OKE kunt u lezen in bijlage 4.

Hieronder wordt kort aangegeven waar de afgelopen periode (2006-2010) vanuit het onderwijsachterstandenbeleid op is ingezet.

Voorschoolse educatie
In de periode 2006-2010 is vooral ingezet op het realiseren van een aanbod aan voorschoolse educatie conform de rijkskaders voor het onderwijsachterstandenbeleid: stapsgewijs is het derde dagdeel (wettelijk verplicht voor doelgroeppeuters) ingevoerd op de VVE-peuterspeelzalen; het college heeft een doelgroepdefinitie vastgesteld en de ouderbijdrage voor doelgroepkinderen is aangepast naar het verplichte niveau. Verder is ingezet op uitbreiding van VVE naar de kinderopvang, om hiermee in te spelen op de landelijke trend waarbij steeds meer doelgroepkinderen gebruik maken van kinderopvang. Op dit moment volgen de leidsters van drie kinderdagverblijven scholing zodat vanaf 2012 de eerste groepen in de kinderopvang met VVE kunnen werken.
Via Kinderen tellen mee is ingezet op werving en toeleiding van risicokinderen naar voorschoolse educatie.

Doorgaande lijn / leesbevordering
Met de knip in de financiering voor onderwijsachterstanden tussen scholen (verantwoordelijk voor vroegschoolse educatie) en gemeente (voorschoolse educatie) is het risico aanwezig dat de gewenste doorgaande lijn tussen peuterspeelzaal (en kinderdagverblijf) naar basisonderwijs verstoord raakt. Anticiperend op de wet OKE is in 2010 een project gestart om de doorgaande lijn te versterken. Dit moet in 2011 leiden tot een convenant tussen alle partijen met afspraken over een overdrachtsprotocol en inhoudelijke samenwerking. Daarnaast is ingezet op de doorgaande lijn voor leesbevordering via de uitbreiding van Boekenpret naar alle basisscholen, peuterspeelzalen en twee kinderdagverblijven. Daarnaast is Boekenpret uitgebreid met Boekstart (gericht op 0-1 jarigen) en Digipret (digitale aanvulling op boekstart).

Zorg
Met de invoering van de functie van intern begeleider structurele aandacht gekomen voor zorgpeuters.

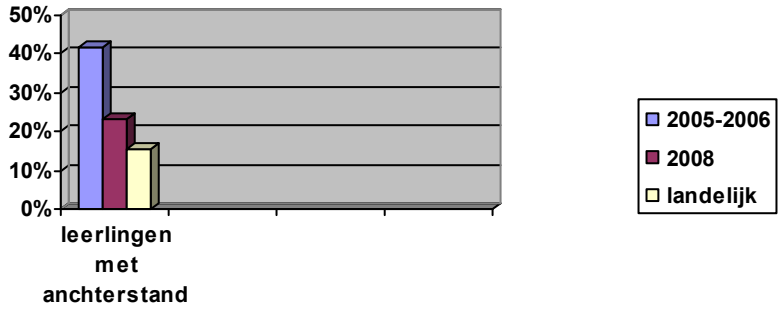
In bijlage 5 is een overzicht opgenomen van de activiteiten die vanuit het onderwijsachterstandenbeleid zijn gefinancierd, met daarbij informatie over kosten, beoogd resultaat, bereikte kinderen en effect.

Basisonderwijs

In de gemeente Hoogezand-Sappemeer zijn twaalf scholen voor openbaar basisonderwijs en zeven voor bijzonder basisonderwijs.

Het aantal leerlingen in het basisonderwijs (3.204) en het voortgezet onderwijs (1.762) is in de gemeente Hoogezand-Sappemeer in 2009 is gestegen t.o.v. 1995. De toekomst voorspelt een lichte daling. Het aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs (118) daarentegen is gedaald.

De nieuwe gewichtenregeling geldt vanaf 2006. Het criterium om een basisschool al of niet extra middelen toe te wijzen, is voortaan het opleidingsniveau van de ouder(s). Hiermee vervallen de oude criteria van etniciteit en beroep. We zien daardoor dat het percentage leerlingen met een achterstand in het basisonderwijs in de gemeente Hoogezand-Sappemeer is de afgelopen jaren sterk afgenomen. In het schooljaar 2005-2006 behoorde 42% van de leerlingen tot deze groep, in 2008 is dit 23,36% (tegen een landelijk gemiddelde van 15,47%).

De gemiddelde Citoscore van de groep 8 leerlingen in het basisonderwijs ligt in 2010 op 534,4. Dit is vrijwel gelijk aan het landelijke gemiddelde (535,4).
De taalontwikkeling wordt als basis gezien voor alle ontwikkelingsgebieden. In de wet Oke wordt is er dan ook extra aandacht voor stimuleren van taalontwikkeling bij kinderen.

Voor de bijzondere school Sint Gerardus Majellaschool en de openbare school de Tweemaster als zijnde de Brede school zal per 1 augustus 2011 de financieringssituatie veranderen. De inhoudelijke samenwerking op het gebeid van activiteiten en verdeling van aanbod in dienstverlening zetten zij voort. Kansen kunnen er liggen in de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van combinatiefuncties.
In Foxhol is een Multi Functioneel Centrum (MFC) in ontwikkeling.

In 2010 maken 164 leerlingen gebruik van aangepast vervoer(taxi), 14 leerlingen reizen met Openbaar vervoer en 6 leerlingen krijgen een vergoeding voor eigen vervoer.

Voortgezet onderwijs

Er zijn twee scholen voor Voortgezet Onderwijs in Hoogezand-Sappemeer: het dr. Aletta Jacobs College en het V.O. de Rehoboth. Ongeveer 22% van de VO leerlingen volgt een VO opleiding buiten de gemeente.
Niet alle jongeren behalen een diploma en verlaten voortijdig de school. Een voortijdig schoolverlater is iemand tussen de 12 en 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of een mbo-diploma op niveau 2 of hoger.

Totaal aantal onderwijsdeelnemers en aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in Hoogezand-Sappemeer

	2005/06	**2007/08**	**2008/09**	**2009/10**	**ambitie 10/11**
Totaal	2.640	2.695	2.696	2.683	
VSV'ers	91	116	100	89 *	
Ambitie		82	73	64	55

* De cijfers voor het schooljaar 2009/2010 zijn voorlopige cijfers

Bij een verzuim van 10 keer kan de leerplicht verwijzen naar politie en/of HALT. Spijbelen is een HALT waardig delict.

Onderwijshuisvesting

Er is een Masterplan Onderwijshuisvesting in ontwikkeling.

Jeugdwerkeloosheid

Er is een stijging van het aantal 'Niet Werkende Werkzoekenden' (NWW-ers) 15 t/m 26 jaar. (2009: 203 en 2010: 241). Er zijn relatief meer jongeren (<25 jaar) die aangewezen zijn op een bijstandsuitkering dan provinciaal en landelijk.
De sociaal economische situatie van een relatief grote groep jongeren is in onze gemeente niet rooskleurig. Dat blijkt uit het:
-Het hoge aantal WAJONG- en WW-uitkeringen per 1.000 15- tot 25-jarigen (Hoogezand-Sappemeer hoger dan in de provincie Groningen en Nederland).
-Het gegeven dat eén op de tien kinderen onder de achttien leeft in een uitkeringsgezin. Uit onderzoek blijkt dat opgroeien in armoede bijdraag aan uitsluiting, ook op de arbeidsmarkt.

Er is een duidelijke samenhang tussen voortijdig schoolverlaten en werkloosheid. De aanpak van jeugdwerkeloosheid wordt verder uitgewerkt in het gemeentelijk participatiebeleid. In dit verband moet echter ook de voorgenomen invoering van de Wet Werken Naar Vermogen worden genoemd die de gemeente in relatie tot de omvang van de problematiek in onze gemeente voor nieuwe en grote beleidsvraagstukken zal plaatsen. De huidige vraagstukken en de toekomstige kunnen niet meer alleen worden beantwoord binnen het specifieke beleidsveld. Dwarsverbindingen met het jeugdbeleid wordt steeds meer noodzakelijk. Het jeugdbeleid zal zich richten op preventie.

Wordt voortijdig het schoolverlaten gesignaleerd en aangepakt, dan zal de werkloosheid verminderen. En een werktraject en wordt onderdeel van het zorgplan vanuit de filosofie 1 gezin, 1 plan. 1 regisseur.

1.2 Gezin en Zorg

Belangrijk onderwerp voor dit onderdeel is de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). We willen namelijk dat professionals tijdig signaleren als kinderen, jeugdigen of ouders hulp nodig hebben. Deze hulp moet vervolgens ook voldoende bereikbaar zijn voor hen. Binnen de zorg kunnen we een aantal groepen definiëren die extra aandacht behoeven.

Centrum voor Jeugd en Gezin

De ontwikkeling van een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) krijgt langzamerhand meer vorm in de gemeente. De backoffice is al goed ontwikkeld. Er zijn zorgcoördinatoren, een verwijsindex en een zorgnetwerk. Een goede werkwijze die zich steeds verder ontwikkelt, is het project Kinderen Tellen Mee.
De frontoffice wordt steeds meer zichtbaar. Er is een website voor jongeren en een CJG website is in ontwikkeling. Professionals gaan met elkaar in gesprek om de frontoffice verder vorm te geven. Bij de vaststelling van deze nota kan ook een keuze worden gemaakt voor het ontwikkelen van een fysiek inlooppunt van het CJG.
Er ligt een landelijk voorstel voor een stelselwijziging van de jeugdzorg. Bij de Tweede Kamer ligt het wetsontwerp 'Wijziging van de wet op de jeugdzorg in verband met gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de jeugdketen' klaar ter behandeling. Gemeenten hebben in dit wetsvoorstel de regie op de jeugdketen. Momenteel zijn de provincie en de gemeente met elkaar hierover in gesprek. De verwachting is dat in 2016 deze ontwikkeling is afgerond.

Risicogroepen en doelgroepen van het CJG

Uit de rapportages van de GGD blijkt dat 75% van de VO-leerlingen in de gemeente zijn/haar gezondheid ervaart als (heel) goed, vergelijkbaar met de provincie. In het basisonderwijs ervaart 86% de gezondheid als (heel) goed, hoger dan de provincie.

Sommige kinderen en jeugdigen lopen een risico op achterstand. Ouders en/of professionals signaleren dit en maken zich soms zorgen. Er zijn bepaalde groepen mensen waarbij problemen vaker voorkomen, dit zijn de zogenaamde doelgroepkinderen of kinderen uit risicogroepen.
Het gaat dan vaak om een laag opleidingsniveau, laaggeschoold werk, laag inkomen, werkloosheid van de ouders, gezinnen met niet-Nederlandse culturele achtergrond, één-oudergezinnen, psychische en/of gezondheidsproblemen in het gezin.
In een gezin waar meerdere problemen spelen is de kans op het ontstaan van ontwikkelingsproblemen bij het kind groter. Echter niet alle kinderen die opgroeien in risicovolle omstandigheden zijn per definitie zorgkinderen.

<u>Multiproblemgezinnen</u>
Er zijn 124 multiproblemgezinnen met een kind tussen 0 en 4 jaar door de JGZ geregistreerd; dat is 8% van alle gezinnen; twee keer zoveel als het provinciale gemiddelde. De werkwijze 'Kinderen Tellen Mee' (KTM) wordt hiervoor naar tevredenheid ingezet. Tevens wordt de problematiek op de verschillende domeinen bekeken. Binnen de aanpak is aandacht voor maatwerk, bijv. als het gaat om niet-westerse gezinnen.
Bij KTM is er sprake van uitbreiding qua leeftijdsgroep, die in eerste instantie in Gorecht-West projectmatig wordt opgepakt in nauwe relatie met de frontlijnaanpak.

Jonge mantelzorgers
Onder jonge mantelzorgers worden thuiswonende kinderen of jongeren verstaan die (helpen) zorgen voor een ouder, een broertje of zusje of een ander (inwonend) familielid met een chronische ziekte of beperking. Naar schatting groeit 1 op de 10 kinderen op als jonge mantelzorger.

Jonge moeders
Het gaat in onze gemeente om 50 jonge kwetsbare moeders (12 tot 24 jaar). Vaak komen ze uit een multiproblem gezin waar het opvoedkundig klimaat ook al niet gunstig was. Bij de jonger vrouwen is vaak sprake van een kluwen van psychosociale problematiek, verstandelijke beperking of psychiatrische problematiek. Het percentage jonge moeders is in onze gemeente hoger dan in andere gemeenten in de provincie en Nederland.

Huiselijk geweld en kindermishandeling
In gevallen van huiselijk geweld komt het vaak voor dat (jonge) kinderen daarvan getuige zijn. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor hun ontwikkeling en verdient aandacht. In 2009 ging het in de provincie Groningen om 764 kinderen. In de regio Hoogezand - Slochteren gaat het om 95 kinderen.

Het AMK Groningen geeft cijfers over het aantal gezinnen waarover bevestiging is van kindermishandeling. In 2009 ging het in de provincie Groningen om 362 kinderen. In de regio Hoogezand - Slochteren gaat het om 34 kinderen

In de Wet op de jeugdzorg is vastgelegd dat Bureau Jeugdzorg de toegangspoort is voor de gehele jeugdzorg. De medewerkers van Bureau Jeugdzorg beoordelen elk verzoek om hulp. Ze stellen vast welke zorg nodig is. Ze begeleiden kinderen, jongeren en ouders of verwijzen hen door naar andere hulpverleners.
De wettelijke taken van Bureau Jeugdzorg zijn indicatiestelling, uitvoering van de taken van het AMK, uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen (voogdij, gezinsvoogdij), jeugdreclassering. Bureau Jeugdzorg valt onder toezicht van de inspectie jeugdhulpverlening en wordt grotendeels gefinancierd met overheidssubsidies.

	0-12 jaar	**12-18 jaar**	**18-24 jaar**
Hoogezand- Sappemeer	202	132	4
Regio Hoogezand-Slochteren	246	169	5
Provincie	2173	1762	60

Aanmeldingen bij de Bureau jeugdzorg Groningen, 2009

Om hulp op elkaar af te stemmen melden professionals hun zorg in de Verwijsindex. Dit is een provinciaal digitaal systeem: Zorg voor Jeugd Groningen.

Kinderen van gescheiden ouders
Scheiden is ingrijpend voor zowel ouders als kinderen. Per jaar zijn in Nederland ongeveer 60.000 minderjarige kinderen betrokken bij scheiding van hun ouders. Ongeveer een derde van de kinderen krijgt als gevolg hiervan te kampen met problemen. Om kinderen en ouders te begeleiden is in 2010 en 2011 met succes een pilot door KIES (Kinderen In Echtscheidings Situaties) uitgevoerd als Brede School activiteit.

Preventieve verslavingszorg

Binnen de provincie roken VO-leerlingen uit Hoogezand-Sappemeer en Slochteren relatief minder (9%), maar er is een toenemend gebruik van softdrugs onder jongeren te zien.
Het percentage VO-leerlingen dat geen alcohol drinkt ligt in Hoogezand-Sappemeer boven het provinciale gemiddelde, maar er is sinds 2000 sprake van een sterke daling van het percentage niet-drinkers. Er is een tendens te zien dat de jongeren van Hoogezand die alcohol nuttigen dat doen in grote hoeveelheden.,
In de gemeente is er met betrekking tot alcohol en drugsgebruik samenwerking tussen politie en VNN.

1.3 Vrije tijdsbesteding

Het thema vrije tijdsbesteding gaat over de manier waarop de jeugd haar vrije tijd invult. De wensen en behoeften aan voorzieningen verschillen per leeftijdsgroep. Het gaat hierbij om sport, kunst en cultuur, bibliotheekwerk, veiligheid en participatie. Voor het jeugdbeleid is het stimuleren van deelname aan sport, cultuur en maatschappelijke activiteiten een middelen om het pedagogisch klimaat in onze gemeente te bevorderen. Zo draagt sport bij aan sociale samenhang, gezondheid (zowel lichamelijk als geestelijk), zelfdiscipline en zelfrespect.

Vrije tijd

Het jeugdlidmaatschap van een sportvereniging is t/m 2009 gestegen. Het jaar 2010 laat echter een kleine daling zien.
De landelijke en ook lokale ontwikkeling is om ook schoolsport te stimuleren en te verbinden met buitenschoolse activiteiten.
Het jeugdlidmaatschap van een sportvereniging is t/m 2009 gestegen. 2010 laat echter een kleine daling zien.

De gemeente stimuleert en subsidieert jeugdactiviteiten voor wijk- en buurtverenigingen. Hiermee is er voor de jeugd gelegenheid om zich te vermaken, zich te ontwikkelen en om elkaar te ontmoeten. De oudere jeugd kan zelf ook initiatieven hiertoe nemen. Om de doelstellingen te waarborgen is het belangrijk om de tevredenheid van de afnemers regelmatig te peilen.

In 2010 is er een evaluatiegesprek geweest tussen de gemeente en Kwartier Zorg en Welzijn met betrekking tot het jongerencentrum. De overwegend positieve resultaten maken verder continuering wenselijk. Wel kan geconcludeerd worden dat meer specifieke opdracht en monitoren wenselijk is, ook ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot huisvesting, bezetting en bereik.

Cultuur

Op de basisscholen is het cultuureducatieprogramma met cultuur coördinatoren op een hoog niveau uitgevoerd.
Er heeft een eerste popevenement in Hoogezand plaatsgevonden in het Kielzog; speciaal bedoeld voor beginnende bands/acts die nog weinig podiumervaring hebben.
Het Kielzog is ook betrokken bij het HipHopprogramma dat in het nieuwe jongerencentrum met Kwartier Zorg en Welzijn is opgezet.

Het amateur cultuurveld is in verandering, jeugd neemt niet makkelijk deel aan reguliere amateur verenigingsleven. Wel zijn jeugd en jongeren actief bij culturele evenementen zoals het Kartonfestival en Watervloot. In de subsidieverordening zijn ook extra middelen beschikbaar voor jeugdgerelateerde activiteiten van de culturele verenigingen.
De bibliotheek heeft succesvolle projecten voor de jeugd uitgevoerd, zoals ‘Terug naar de Bron’.
Vanaf 2011 is er een regeling combinatiefunctionaris voor sport en cultuur.

Sport en bewegen

Ongeveer 76% van de jeugdigen is lid van een sportvereniging (landelijk is dit 77%).
Gemeente Hoogezand-Sappemeer heeft relatief voldoende (redelijk goed qua) hectare speelruimte en heeft tevens kwantitatief voldoende aanbod van sportaccommodaties. (het aantal accommodaties ligt op of boven het landelijke gemiddelde).
De gemeente heeft de afgelopen 4 jaar uitvoering gegeven aan de BOS (Buurt Onderwijs en Sport) Impuls. Door de inzet van de BOS Impuls wil het ministerie gemeenten stimuleren activiteiten te organiseren om achterstanden bij de jeugd te verminderen en overlast te bestrijden. Binnen BOS zijn een groot aantal binnen- en buitenschoolse sportieve activiteiten ontwikkeld en uitgevoerd en werd ook het succesvolle Groninger Sport Model voortgezet.

Vanaf 2011 krijgt de regeling een vervolg met de Impuls Brede scholen, sport en cultuur door de inzet van combinatiefuncties.

Jongerenhuisvesting

De gemeente en de corporaties zijn met elkaar in gesprek om goede afspraken te maken rondom huisvestingsvraagstukken in de gemeente Hoogezand-Sappemeer. Ook de jeugd speelt hierbij een rol.

Jonge moeders
Momenteel groeit de groep richting de vijftig. Een belangrijk deel van hen is niet in staat om goed zelfstandig te kunnen functioneren en het ouderschap verantwoord te kunnen uitvoeren. In de afgelopen twee jaar is vanuit het project 'Kinderen Tellen Mee' onderzocht of het mogelijk en wenselijk is een begeleide woonvorm voor deze groep te realiseren. Hierop is nog geen duidelijk antwoord. Na analyse van de problematiek en een plan van aanpak rond de wenselijkheid van begeleid wonen zijn gemeente en corporaties bereid mee te denken over het mogelijk realiseren van een woonvoorziening voor jonge moeders.

Sociaal zwakke jongeren
Uit de cijfers voor schooluitval blijkt dat er veel jongeren zijn die niet de kans krijgen of nemen om een goede start te maken in de samenleving. Dit vertaalt zich door in de woningmarkt. Er zijn jongeren die een reguliere huurwoning krijgen, maar de huur uiteindelijk niet kunnen opbrengen of ze veroorzaken overlast en komen terecht in het circuit van louche kamerverhuur. Deze jongeren hebben een veilige en stabiele plek nodig om zich te kunnen ontwikkelen en een positie in de samenleving op te bouwen. Gemeente en corporatie zijn – na analyse van de problematiek, inclusief een plan van aanpak – bereid om mee te denken over realisatie van een aangepaste woonvoorziening, waar wonen, leren en werken hand in hand gaan.

Veiligheid

In 2009 is het aantal overlastincidenten op alle terreinen afgenomen, behalve de verkeersoverlast en de overlast veroorzaakt door jeugd.

Op het gebied van verkeersveiligheid in- en om de school zijn goede ontwikkelingen in gang gezet. Zo is er een plan van aanpak opgesteld ter verbetering van verkeersveiligheid.
Uit de Veiligheidsmonitor Groningen 2009 blijkt dat de veiligheid in de buurt door de inwoners met een 6,6 wordt gewaardeerd. Dit cijfer ligt net onder het provinciaal en landelijk gemiddelde. 11 % van de inwoners vindt dat overlast van groepen jongeren van alle dreigende gevallen het meest voorkomt. Op het punt van overlast en criminaliteit wijken jongeren in Hoogezand-Sappemeer niet zoveel af van jongeren in de andere middelgrote gemeenten. De verjonging die uit cijfers van 2007 naar voren komt is echter wel een aandachtspunt.

De gemeente kende in 2010 vier problematische jeugdgroepen, drie hinderlijke en één overlastgevende. Een groep van meer dan 20 personen hangt in wisselende samenstellingen nadrukkelijk rond in de Touwslager. Andere locaties waar sprake is van overlast door jongeren zijn: speelvoorziening Zuiderkroon, omgeving 't Spinneweb, winkelcentrum Hooge Meren, skatebaan Nieuweweg, recreatiegebied Meerwijck.
Het winkelcentrum werk samen met Kwartier zorg en Welzijn om de overlast tegen te gaan. Daarmee draagt zij actief bij aan een oplossing.

Er is een tendens te zien van bovenmatig alcohol gebruik door jongeren. Herhaaldelijk treft de politie jongeren compleet dronken aan op straat. Daarnaast constateert de politie dat er geen afname is van het gebruik van softdrugs onder jongeren.

Extreemrechtse radicalisering komt nauwelijks voor in Hoogezand-Sappemeer. Op zich mag dat opvallend genoemd worden omdat het vaak een uiting is van onderliggende problemen die zich hier wel degelijk voordoen.

Politie en jongerenwerk werken steeds meer samen om jeugdoverlast te voorkomen dan wel te stoppen. Bureau HALT heeft in Hoogezand-Sappemeer aandacht besteed aan sociale veiligheid in en om de school voor het openbaar onderwijs.

Politie en justitie

Het aantal gehoorde verdachten in de leeftijd van 12 t/m 17 jaar in de gemeente Hoogezand-Sappemeer is in 2010 (107) t.o.v. 2008 (128) en 2009 (131) gedaald. Het aantal gehoorde verdachten van 18 t/m 24 jaar is in 2010 (154) gestegen t.o.v. 2008 (144) maar gedaald t.o.v. 2009 (170).

Provinciaal zit Hoogezand-Sappemeer boven het gemiddelde per 100.000 inwoners als het gaat om jeugdige beginners, jeugdige meerplegers en persisterende harde kern jongeren.

HALT waardige delicten zijn vermogensdelicten, vandalisme, vuurwerkovertredingen en schoolverzuim.
In 2009 waren er 55 Halt verwijzingen van jongeren woonachtig in de gemeente Hoogezand-Sappemeer. In de regio Hoogezand - Slochteren was dit 68 en voor de provincie 701.

Meedoen aan de maatschappij/ jeugdparticipatie

Kinderen en jongeren doen mee aan de maatschappij door op een sport te gaan, muzieklessen te volgen, voorstellingen te bezoeken etc. Maar er zijn ook kinderen en jongeren voor wie het actief meedoen niet vanzelf gaat. Bijvoorbeeld voor kinderen die opgroeien in armoede.

Armoede is een belangrijke factor die bijdraagt aan maatschappelijke uitsluiting. In landelijke onderzoeken worden verschillende definities van armoede gebruikt, maar bij alle definities blijkt dat het aantal armen is gestegen, de aantallen en percentages vallen iets anders uit. Volgens het niet-veel-maar-toereikendcriterium van het SCP leefden 971 duizend Nederlanders (453 duizend huishoudens) in 2009 in armoede, oftewel 6,2 procent. In 2008 was dit nog 5,5 procent. Meer dan eenderde van hen is al drie jaar of langer arm. Gebruik je de lage inkomensgrens van het CBS dan ligt het aantal nog hoger, op 1,1 miljoen mensen. Het aantal jongeren dat in onze gemeente in armoede opgroeit en dus te maken krijgt met sociale uitsluiting ligt boven het landelijke gemiddelde. Uitgaande van het aantal kinderen in bijstandsgezinnen ligt het percentage boven de 10%.

In 2008 en 2009 verstrekte het Stimuleringsfonds vergoedingen voor computers en indirecte schoolkosten, gefinancieerd uit de Aboutalebgelden (Kinderen Doen Mee). Vanaf 1 januari 2010 is er geen geld meer beschikbaar voor deze regeling. Wel kunnen burgers aanspraak doen op het stimuleringsfonds om mee te doen aan bijvoorbeeld sport- en culturele activiteiten.

De wijk Gorecht-West kampt met een cumulatie van problemen op het gebied van wonen, werken en inkomen, leren en opgroeien en psychosociale factoren. Onlangs is daarom in het kader van de wijkvernieuwing het project ‘Samen aanpakken in Gorecht- West’ van start gegaan, waarbij ook specifieke aandacht is voor het betrekken van de jeugd.

Omdat de gemeente graag inzicht wil hebben in de beleving van jeugdhulpverlening door jongeren, is een ‘Quest’ uitgevoerd. Een digitale vragenlijst, uitgezet onder jongeren van 14-18 jaar.
Eenderde geeft aan dat ze weten waar ze moeten zijn om hulp te zoeken, echter 67% van de jongeren heeft wel baat bij informatie hierover.
Een kwart van de jongeren heeft contact met een hulpverlener, wat in de meeste gevallen de Schoolmaatschappelijk werker is.

Ongeveer eenderde van de jongeren zoekt informatie op het Internet. De helft van de jongeren heeft wel eens over JongIn gehoord, maar de meeste jongeren maken nooit gebruik van deze site. In bijlage 1 vindt u de rapportage van het onderzoek.

Er is sprake van geringe deelname van jeugd/ jongeren aan vrijwilligerswerk. Maatschappelijke stages worden beschouwd als kans/ voorportaal voor meer deelname. Op dit onderwerp ligt een relatie met de nota Burgerparticipatie.

Hoofdstuk 2 Wat willen we?

Dit hoofdstuk gaat om de vraag: 'wat willen we?' Eerst wordt de missie van het jeugdbeleid beschreven, waarna we voor elk domein een maatschappelijk effect formuleren, gevolgd door doelstellingen en indicatoren. Een maatschappelijk effect moet waarneembaar zijn in de samenleving, de wijze waarop inwoners zich (gaan) gedragen. Doelstellingen kunnen gemeten worden aan de hand van de daarin beschreven indicatoren.
Missie
We streven ernaar dat kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige, gezonde en gelukkige volwassenen. Deze missie start bij het kind zelf en zijn/ haar ouders of opvoeders. Hierbij zijn ouders de eerst verantwoordelijken voor de opvoeding. Zij leren hun kinderen zelfredzaamheid en wijzen hen de weg. In sommige gevallen is steun vanuit de omgeving wenselijk. Daarnaast is de buurt waarin het kind opgroeit. Doordat zij actief deelnemen aan school, hobby's, sport en uitdagend werk kunnen zij hun talenten ontdekken, en een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij.

Deze missie krijgt een vertaling in de drie domeinen van dit jeugdbeleid. Binnen alle domeinen spelen de jeugd, hun ouders en professionals een belangrijke rol. Samenwerking tussen hen is onontbeerlijk om de doelen van het jeugdbeleid te kunnen verwezenlijken.

2.1 Opvang, educatie en Werk

Voor- en Vroegschoolse Educatie

Per 1 augustus 2010 is de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) ingevoerd. De wet geeft gemeenten de wettelijke en financiële verantwoordelijkheid om voor alle peuterspeelzalen een goede basiskwaliteit te garanderen en om een goed aanbod van voorschoolse educatie te doen aan alle jonge (= 2 en 3 jarige) kinderen met een risico op (taal)achterstanden).

Volgens de wet OKE mag de gemeente zelf de definitie van de doelgroep voor VVE bepalen, maar het aantal plaatsen voor voorschoolse educatie moet minimaal gelijk zijn aan het aantal doelgroeppeuters conform de leerlinggewichtenregeling (deze is gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders). Dit betreft in deze gemeente 110 kinderen.
In Hoogezand-Sappemeer is gekozen voor een bredere definitie van de doelgroep, namelijk kinderen met een leerlinggewicht, aangevuld met risicokinderen en kinderen met gesignaleerde taal- of ontwikkelingsachterstand. De GGD bepaalt op het consultatiebureau of een kind onder deze definitie valt.

Smalle definitie doelgroep (gewichtenregeling)	110 peuters
Brede definitie doelgroep	waarschijnlijk minimaal 160 peuters
Huidig aanbod plaatsen voorschoolse educatie	152 plaatsen via peuterspeelzaal (per 2011)
Aantal gewichtenpeuters op voorschoolse educatie	62 (op peuterspeelzaal)
Aantal peuters met gewicht of aangetoonde achterstand	105 (op peuterspeelzaal)
Bereik peuterspeelzaal hele gemeente	55 % (betreft VVE-peuterspeelzalen en regulier peuterspeelzaalwerk samen)

In 2012 willen we in beeld hebben hoeveel doelgroepkinderen (conform de brede definitie) de gemeente telt, waar deze doelgroepkinderen wonen en het bereik van deze kinderen met voorschoolse educatie.

Maatschappelijk effect: De doelgroepkinderen in de gemeente Hoogezand-Sappemeer gaan zonder achterstanden naar het basisonderwijs.	
Doelstelling 1:	In 2013 volgt minimaal 85 % van de doelgroepkinderen een VVE programma (voor- en vroegschoolse educatie) op een voorschoolse voorziening.
Indicatoren:	▪ Aantal 2- en 3- jarige doelgroepkinderen die bekend zijn op het consultatiebureau. ▪ Capaciteit; minimaal 160 plaatsen voor voorschoolse educatie ▪ Bezetting; aantal doelgroepkinderen dat voorschoolse educatie volgt. ▪ De organisatie van een doorlopende leerlijn, volgens een af te sluiten convenant tussen gemeente, voorschoolse voorzieningen, en basisonderwijs. In dit convenant worden ook afspraken gemaakt over de resultaten van vroegschoolse educatie.
Doelstelling 2:	Alle voorschoolse voorzieningen (die VVE aanbieden) voldoen aan de wettelijke kwaliteitsnormen (voor VVE).
Indicatoren:	▪ Percentage voorschoolse voorzieningen met positieve beoordeling door GGD en/of onderwijsinspectie.

Recht op onderwijs

Passend onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs. Voor elk kind en iedere jongere onderwijs dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en talenten. We streven ernaar dat geen kind tussen wal en schip valt.
Toch zijn er jongeren die voortijdig de school verlaten. Een voortijdig schoolverlater is iemand tussen de 12 en 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of een mbo-diploma op niveau 2 of hoger.

Totaal aantal onderwijsdeelnemers en aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in Hoogezand-Sappemeer.

	2005/06	**2007/08**	**2008/09**	**2009/10**	**ambitie 10/11**
Totaal	2.640	2.695	2.696	2.683	
VSV'ers	91	116	100	89 *	
Ambitie		82	73	64	55

* De cijfers voor het schooljaar 2009/2010 zijn voorlopige cijfers

Maatschappelijk effect 2 Jongeren in Hoogezand- Sappemeer doorlopen hun schoolloopbaan succesvol waardoor zij hun talenten ontplooien en hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten.	
Doelstelling 1:	Alle kinderen 5-17 jaar op (een passende) school: het waarborgen van het recht op onderwijs voor leerplichtige of kwalificatieplichtige kinderen.
Doelstelling 2:	Terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters: alle jongeren die daartoe in staat zijn verlaten het onderwijs met een startkwalificatie (diploma op tenminste niveau mbo-2, havo of vwo).
Indicatoren	Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters is in schooljaar 2011/2012 (peildatum 1 ok- tober 2012) 40% lager dan in schooljaar 2005/2006. Dit is vastgelegd in een convenant afspraak met het Rijk.

2.2 Gezin en Zorg

De provinciale jeugdzorg (Wet op de jeugdzorg), jeugdbescherming en jeugdreclassering, jeugd-ggz (Zorgverzekeringswet) en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugd (AWBZ) worden overgeheveld naar gemeenten (Bestuursakkoord decentralisatie van de jeugdzorg). Samen met de middelen voor de CJG en JGZ (tijdelijke regeling CJG komt er één financiering en een nieuw wettelijk kader voor alle vormen van ondersteuning en hulp aan kinderen en hun opvoeders.
Doelstelling hiervan is:

- Realiseren van inhoudelijke en organisatorische veranderingen in het geheel van de jeugdzorg.
- Terugdringen van de stijgende vraag naar gespecialiseerde zorg door de 'hulp dichtbij' eerder en sneller in te zetten.
- Een structurele bezuiniging van € 300 miljoen

De ontwikkeling van een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) krijgt steeds meer vorm in de gemeente. De backoffice is al goed ontwikkeld. Er zijn zorgcoördinatoren, een verwijsindex en een zorgnetwerk. Een goede werkwijze die zich steeds verder door ontwikkelt, is het project Kinderen Tellen Mee.
De frontoffice wordt verder door ontwikkeld. Hiermee wordt een voorziening gerealiseerd voor iedereen die een vraag wil stellen over opgroeien of opvoeden. Dit kan gaan om inhoudelijk (pedagogisch) advies, of informatie over hulpverleningsmogelijkheden. Daarnaast beoordeelt de frontoffice complexe hulpvragen van cliënten en leidt zij actief toe naar verschillende vormen van begeleiding, onderwijs, opvang, welzijn en hulpverlening. De frontoffice bestaat uit een fysiek inlooppunt. Ook is er een website voor jongeren en een CJG website is in ontwikkeling. Het is de bedoeling om meer te gaan werken met de principes van Eigen Kracht. Eigen Kracht geeft de verantwoordelijkheid voor het oplossen van het probleem terug aan burgers. Burgers maken zelf een plan over de hulp. Daarbij staat het herstellen van onderlinge relaties centraal. Daardoor wordt het mogelijk om de familie en sociaal netwerk in te schakelen. De professionele hulp voegt daar de noodzakelijke deskundigheid aan toe.

Maatschappelijk effect Burgers maken zelf een plan over de hulp. Daarbij staat het herstellen van onderlinge relaties centraal. Daardoor wordt het mogelijk om de familie en sociaal netwerk in te schakelen. De professionele hulp voegt daar de noodzakelijke deskundigheid aan toe.	
Doelstelling 1	Informatie en advies over opgroeien en opvoeden is voor jeugd, ouders en professionals toegankelijk.
Indicatoren	▪ Bereik van digitale en schriftelijke informatie over 'Eigen Kracht' voor de doelgroepen. ▪ Aantal plaatsen waar informatie wordt aangeboden aan ouders en jongeren ▪ Aantal jongeren dat de jongerencentra bezoekt ▪ Aantal mensen dat de websites CJG en JongIn heeft bezocht. Aanwezigheid van ten minste 1 fysiek frontoffice CJG in de gemeente
Doelstelling 2:	Alle professionals die werken met jongeren tot 23 jaar in Hoogezand-Sappemeer, melden (vroegtijdig) problemen bij jongeren tot 23 jaar en stemmen de hulpverlening op elkaar af.
Indicatoren:	▪ Aantal meldingen in de Verwijsindex en het zorgoverleg/ zorgcoördinator van (boven)lokale professionals die werken met jongeren tot 23 jaar in Hoogezand-Sappemeer. Aantal keren dat de zorgcoördinatie is gestart.
Doelstelling 3:	Bij 80% van de multiproblem gezinnen die Hoogezand- Sappemeer in beeld heeft, zorgt de hulpverlening voor een reductie van de risicofactoren.
Indicatoren:	▪ Aantal bekende multiproblem gezinnen in Hoogezand-Sappemeer.

	▪ Aantal multiproblem gezinnen dat begeleiding krijgt vanuit de werkwijze ‘Kinderen tellen Mee’. Effect van de werkwijze ‘Kinderen Tellen Mee’ ten aanzien van reductie van risicofactoren

2.3 Vrije tijdsbesteding

De gemeente stimuleert de jeugd om mee te doen aan de samenleving. Participatie wordt georganiseerd via de Wegwijsdag en Kindergemeenteraad. Maar ook wijkcentra en het Jongerencentrum zijn actief hierin.

Maatschappelijk effect De jeugd in Hoogezand-Sappemeer is actief betrokken bij zijn leefomgeving.	
Doelstelling	Wijkverenigingen en het jongerencentrum stimuleren de jongeren in Hoogezand-Sappemeer om zelf jeugdactiviteiten te organiseren voor jongeren in de leeftijd 12-18 jaar.
Indicatoren	▪ Aantal wijkverenigingen die inzetten op jeugdparticipatie ▪ Aantal en kwaliteit van de activiteiten dat (mede) door de jongeren is georganiseerd; (tevredenheid van de jeugd mbt de activiteiten). ▪ Aantal jongeren dat is bereikt.

Hoofdstuk 3 Wat gaan we doen?

3.1 Onderwijs, Opvang en Werk

3.1.1 Voorschoolse voorzieningen

Per 1 augustus 2010 is de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) ingevoerd. De wet geeft gemeenten de wettelijke en financiële verantwoordelijkheid om voor alle peuterspeelzalen een goede basiskwaliteit te garanderen en om een goed aanbod van voorschoolse educatie te doen aan alle jonge (= 2 en 3 jarige) kinderen met een risico op (taal)achterstanden.

Deze wet verplicht gemeenten tot:

1. het bieden van een 100 % dekkend aanbod aan VVE plaatsen in de voorschoolse periode (peuterspeelzaalwerk en/of kinderdagopvang) voor minimaal het aantal doelgroepkinderen conform de gewichtenregeling. Dit betreft in onze gemeente minimaal 110 kinderen.
2. een inspanningsverplichting om alle doelgroepkinderen te bereiken met voorschoolse educatie
3. samen met de schoolbesturen zorgen voor een doorgaande lijn tussen voorschoolse en vroegschoolse educatie, waarbij ook afspraken gemaakt worden over de resultaten van vroegschoolse educatie;
4. toezicht houden op en handhaving van de in de wet geformuleerde kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie en peuterspeelzaalwerk. In de wet zijn kwaliteitseisen geformuleerd voor peuterspeelzaalwerk zodat deze meer op één lijn zijn met de eisen voor de kinderopvang (harmonisatie).

In bijlage 4 vindt u meer informatie over de wet OKE.

Budget

De gemeente ontvangt een geoormerkt budget van het rijk om bovenstaande uit te voeren. Het budget bedraagt € 722.259 per jaar voor de periode 2011-2014. In de periode 2006-2010 bedroeg het budget ruim € 950.000[1]. De gemeente ontvangt dus minder middelen waarmee echter meer gerealiseerd moet worden (nu moeten peuters bijvoorbeeld vier dagdelen VVE volgen, voorheen was drie dagdelen voldoende). Deze afname in beschikbare middelen heeft tot gevolg dat er keuzes gemaakt moeten worden; met dit budget kunnen niet alle huidige activiteiten voortgezet worden.
De laatste jaren was er veel mogelijk en zijn er veel projecten opgezet. Nu moeten er prioriteiten gesteld worden, waarbij het uitvoeren van de verplichtingen uit de wet OKE uiteraard prioriteit heeft.

Activiteiten voor de uitvoering van de wet OKE:

1. Het bieden van een 100 % dekkend aanbod aan VVE plaatsen in voorschoolse periode

De gemeente mag zelf de definitie van de doelgroep voor VVE bepalen, maar het aantal plaatsen moet minimaal gelijk zijn aan het aantal doelgroeppeuterskinderen conform de leerlinggewichtenregeling (deze is gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders). Dit betreft in deze gemeente 110 kinderen. In het verleden is gekozen voor een bredere definitie van de doelgroep, nl gewichtenkinderen aangevuld met risicokinderen en kinderen met gesignaleerde taal- of ontwikkelingsachterstand. De GGD bepaalt op het consultatiebureau of een kind onder deze definitie valt.

[1] De afname van het budget heeft te maken met de gewijzigde gewichtenregeling in het onderwijs. In de periode 2006-2010 was de rijksbijdrage nog gebaseerd op de 'oude' gewichtenregeling. Nu is deze op de nieuwe gewichtenregeling gebaseerd, wat tot een landelijke herverdeling van de middelen heeft geleid.

We schatten het aantal gewichtenkinderen volgens de brede definitie op minimaal 160 peuters. Op dit moment worden in deze gemeente 152 plaatsen voor voorschoolse educatie in het peuterspeelzaalwerk aangeboden.

Verplichting verlaging ouderbijdrage

De gemeente is verplicht om doelgroepkinderen een lagere ouderbijdrage voor voorschoolse educatie op de peuterspeelzaal in rekening te brengen.
In 2010 heeft het college besloten peuterspeelzaalwerk volledig gratis te maken voor minima. Dit lijkt een positief effect te hebben op deelname uit de laagste inkomensgroepen: in 2010 maakten 45 peuters gebruik van deze regeling, in maart 2011 zijn het er 78.

Definiëren van de doelgroep
Met het definiëren van de doelgroep voor VVE is meteen de belangrijkste keuze benoemd die in het kader van de wet OKE gemaakt moet worden. De gemeente kan de brede doelgroepdefinitie hanteren in combinatie met het aanbieden van zoveel mogelijk trajecten voorschoolse educatie (via de peuterspeelzaal), zodat zoveel mogelijk peuters hiervan gebruik kunnen maken. Een andere mogelijkheid is om de smalle doelgroepdefinitie te hanteren, in combinatie met het aanbieden van minder trajecten VVE, zodat er budget resteert om andere activiteiten in stand te houden (of starten).

2. Een inspanningsverplichting om alle doelgroepkinderen te bereiken met voorschoolse educatie

In Hoogezand-Sappemeer wordt dit vormgegeven via afspraken met de GGD. Op het consultatiebureau wordt bij de reguliere consulten bekeken of een kind onder de doelgroep voor VVE valt. Als dat zo is worden ouders gemotiveerd om hun kind aan te melden voor voorschoolse educatie. Deze aanpak is nog in ontwikkeling en moet leiden tot een sluitende aanpak. Overigens heeft de inzet op toeleiding naar voorschoolse educatie binnen Kinderen tellen mee al geleid tot een toename van het aantal doelgroepkinderen op de peuterspeelzaal. De inzet van de GGD moet leiden tot een deelname van 85 % van de doelgroepkinderen in 2013.

3. Samen met de schoolbesturen zorgen voor een doorgaande lijn tussen voorschoolse en vroegschoolse educatie, waarbij ook afspraken gemaakt worden over de resultaten van vroegschoolse educatie

Via de Lokaal Eductieve Agenda (overlegstructuur) zijn de schoolbesturen en gemeente met elkaar in gesprek over de toeleiding en deelname van kinderen aan voor- en vroegschoolse educatie.
Er is een werkgroep (van gemeente, voorschoolse voorzieningen, en basisonderwijs) gevormd die minimaal 2x en maximaal 4x per jaar bijeen komen om deze zaken te bespreken. De werkgroep bereidt een convenant voor waarin afspraken worden gemaakt over een doorlopende leerlijn (overdracht maar ook inhoudelijke samenwerking), en over de resultaten van vroegschoolse educatie.

4. Toezicht houden op en handhaving van de in de wet geformuleerde kwaliteitseisen voor voorschoolse educatie en peuterspeelzaalwerk. In de wet zijn kwaliteitseisen geformuleerd voor peuterspeelzaalwerk zodat deze meer op één lijn zijn met de eisen voor de kinderopvang (harmonisatie).

De peuterspeelzalen in deze gemeente voldoen al aan de in de wet geformuleerde kwaliteitseisen. De gemeente heeft middelen ontvangen via het gemeentefonds om de verplichte jaarlijkse inspecties door de GGD te bekostigen.

Er zijn goede argumenten te formuleren om vast te houden aan de huidige brede doelgroepsdefinitie, en 1602 plaatsen voor voorschoolse educatie via de peuterspeelzaal aan te bieden in 2012:

- In het verleden is gekozen voor een bredere definitie van de doelgroep, namelijk gewichtenkinderen aangevuld met risicokinderen en kinderen met gesignaleerde taal- of ontwikkelingsachterstand. Uitgaande van alleen de gewichtenregeling komen 110 peuters in aanmerking voor voorschoolse educatie. Gezien de sociale samenstelling van onze gemeente lijkt dit erg weinig (vergelijk: volgens de oude gewichtenregeling hadden we ca 140 doelgroeppeuters). Er worden in 2011 152 plaatsen voor voorschoolse educatie aangeboden binnen het peuterspeelzaalwerk. Op dit moment zijn er ruim 100 peuters op de peuterspeelzaal die ofwel een leerlinggewicht hebben, een indicatie van de GGD of waarbij op de speelzaal bleek dat er een (taal)achterstand is.
- Vanaf 2011 wordt meer inzet op het indiceren van doelgroepkinderen via het consultatiebureau, in combinatie met werving en toeleiding. Het zou dan vreemd zijn om tegelijk het aantal plaatsen voor voorschoolse educatie te verminderen.

In 2012 volgt meer duidelijkheid over het aantal doelgroepkinderen en het bereik daarvan via peuterspeelzaalwerk en kinderopvang. In 2012 kan dan beoordeeld worden of het huidige aantal VVE plaatsen voldoende is.

Het aanbieden van 160 plaatsen VVE kost bijna € 500.000. Dit heeft consequenties voor de beschikbare middelen voor de overige activiteiten die nu vanuit de rijksmiddelen worden gefinancierd. Hiervoor volgt een voorstel in hoofdstuk 5 Financiën.

[2] We gaan uit van 160 plaatsen in 2012 omdat conform de wet OKE er 16 peuters in een groep mogen; in het verleden gingen we uit van 15 peuters.

3.1.2 Basisonderwijs

Er is structurele en methodische overdracht van voorschoolse voorziening naar de basisschool. Hiervoor worden afspraken gemaakt met alle betrokken instellingen en zal ook een onderwerp van gesprek zijn op het overleg van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).
Invoering doorgaande leerlijn peuterspeelzaal naar basisonderwijs moet leiden tot een convenant dat er per 1 juli 2011 zal liggen. (zie 3.1.1)

De bibliotheek onderhoudt goede contacten met de basisscholen, zodat samenwerking voor de hand ligt indien gewenst.
In het Coalitieakkoord wordt genoemd dat investeren in basisvakken van belang is om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen.

3.1.3 Voortgezet Onderwijs

Uit onderzoek blijkt dat het nodig is om extra aandacht te hebben voor de jeugd tussen 12 en 18 jaar.

Activiteiten voor tegengaan van voortijdig schoolverlaten:

- Stimuleren van een doorgaande lijn in de aansluiting van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs.
- Initiatief huiswerkbegeleiding; door leerlingen van het VWO van het AJC in het jongerencentrum met ondersteuning door Kwartier Zorg en Welzijn zal leiden tot betere schoolprestaties van jongeren op het VMBO en de HAVO. Deze mogelijkheid wordt onderzocht.
- Coaching/ Mentorproject, het onderzoeken of een aansluiting op een project mogelijk is waarbij rolmodellen als coach/maatje kunnen fungeren voor jongeren met studie en/of privé-problemen.
- Jongeren eerder signaleren en benaderen bij eerste uitval bij VO en MBO.
- Een effectieve aanpak van het voortijdig schoolverlaten begint met betrouwbare gegevens. De basis hiervoor zijn de meldingen van verzuim die de scholen doorgeven. Scholen melden het verzuim op uniforme wijze bij de gemeente via de verzuimsite van DUO (de voormalige IB-groep). We blijven investeren in een goede afstemming van werkprocessen tussen scholen, DUO en de gemeente.
- Investeren in preventie. De leerplichtambtenaar houdt bijvoorbeeld spreekuur op het dr. Aletta Jacobs College.
- Samenwerking met diverse instanties. Voorbeelden hiervan zijn zorgcoördinator, Kinderen Tellen Mee, Bureau Jeugdzorg, Halt Groningen, Elker en Justitie. Hiermee wordt bijgedragen aan het voorkomen van verzuim en schooluitval en het tijdig signaleren en oplossen van problemen.
- Participatie door inzet van nieuwe sociale media.

3.1.4 Project Kinderen Leren Mee

Het doel van dit project is om vroegtijdig jeugdigen van 18 jaar en ouder op te sporen en te activeren om alsnog een startkwalificatie te behalen en te laten uitstromen naar werk. Hiervoor worden o.a. de basisvaardigheden en voorwaarden voor het zelfstandig functioneren ontwikkeld. Centraal staan de eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van de jongere.
Het project wordt uitgevoerd als een reguliere werkwijze van het CJG en sluit aan en maakt gebruik van de bronnen en methoden die aanwezig zijn binnen de backoffice van het CJG, zoals KTM.
Een specifieke doelgroep binnen deze aanpak zijn de jonge moeders (50). Voor deze groep is extra aandacht nodig.

3.1.5 Mentorproject

Om jeugdigen goed in beeld te krijgen en te kunnen begeleiden kan een jongere gekoppeld worden aan een personal coach. De jeugdige krijgt begeleiding in het opgroeien naar volwassenheid. Een coach is geen hulpverlener, maar kan wel doorverwijzen naar professionele hulpverlening als dat nodig mocht zijn. Hiermee is er extra aandacht voor jongeren tussen 14 en 18 jaar. Dit blijkt een kwetsbare leeftijd te zijn, waarin spijbelgedrag kan leiden tot voortijdig schooluitval. Onderliggende problemen moeten tijdig gesignaleerd worden. Ook door de jongeren zelf, zodat zij eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Activiteit voor de uitvoering van het mentorproject is het schrijven van een plan van aanpak, met daarin aandacht voor de keuze van de uitvoerder, een tijdspad, resultaatbeschrijving, de kosten en een pilot voorstel.

3.2 Gezin en Zorg

3.2.1 Centrum voor Jeugd en Gezin

Het realiseren van een CJG biedt ons de mogelijkheid om bij de gesignaleerde problemen rond de organisatie van de zorg een kwaliteitsslag te maken. Het CJG is in onze visie het brandpunt van de lokale samenwerking en de aanpak van problematiek. Tevens sluiten we aan bij de samenwerking op het gebied van OGGz en het passend onderwijs.

Alle vindplaatsen, daar waar de jeugd en hun ouders al komen, vormen tezamen de frontoffice. Het CJG is herkenbaar en voorziet in het geven van informatie en advies aan de jeugd, aan ouders en ook aan professionals. Tevens wordt er gesignaleerd en kan er makkelijk worden doorverwezen indien nodig.

Er is een korte lijn met de backoffice, bestaande uit een netwerk van professionals met specifieke expertise. De zorgcoördinator coördineert de zorg en wijst casemanagers aan. Het uitgangspunt is om per gezin één plan te maken.

Activiteiten die nodig zijn bij de ontwikkeling van de frontoffice CJG en doorontwikkeling van de backoffice CJG zijn:

- realiseren van een fysiek gebouw CJG;
- structurele verspreiding van informatie voor ouders, jongeren en professionals organiseren over opvoeden en opgroeien;
- goede signalering en doorverwijzing door professionals;
- een sociale kaart voor ouders, jeugd en professionals;
- inzet van ‘CJG medewerkers’; SMW/ sociaal verpleegkundigen;
- inzet van CJG coördinator;
- inzet zorgcoördinator en werkmethodieken (waaronder casemanagement, de Verwijsindex en KTM);
- inzetten (Licht) Pedagogische Hulpverlening en Eigen Kracht methodiek (EKC);
- koppeling voorschoolse periode en eerstelijns hulpverlening;
- aandacht voor specifieke doelgroepen, zoals niet- westerse gezinnen, kinderen en armoede; echtscheidingssituaties, jonge mantelzorgers en jonge moeders;
- procesbegeleiding en (regionale en provinciale) samenwerking ten behoeve van de transitie van de jeugdzorg.

De gemeenten ontvangen een bedrag van het rijk voor het invoeren van het Centrum voor Jeugd en Gezin op basis van de Regeling van het Ministerie voor Jeugd en Gezin (tijdelijke regeling BDU-CJG). Deze uitkering is opgesplitst in twee delen, te weten een deel WMO (voor de opzet van de CJG's) en een deel JGZ (voor het reguliere werk van de jeugdgezondheidszorg, zoals bijvoorbeeld de instandhouding van de consultatiebureaus).

De middelen worden ingezet voor CJG coördinatie werk, website, deskundigheidsbevordering van professionals, zorgcoördinatie, licht pedagogische hulpverlening, de verwijsindex, PR/ communicatie en telefonische bereikbaarheid.
De gemeente dient rekening te houden met ingrijpende ontwikkelingen binnen de jeugdzorg. Met de overheveling van bovenlokale, provinciale zorg naar de gemeente zullen meer financiële middelen vanuit het gemeentelijk jeugdbeleid nodig zijn. Een CJG coördinator is dan onontbeerlijk en verricht werkzaamheden voor de front en de backoffice. Hij/ zij zal procesgericht werken, verbanden leggen tussen professionals die samen werken aan 1 plan voor 1 gezin.

3.2.2 Werkwijze Kinderen Tellen Mee

Het aantal risico- en multiproblem gezinnen in onze gemeente is relatief hoog. Nog steeds is het een uitdaging om via preventief ingrijpen de negatieve spiraal waarin deze gezinnen verkeren om te zetten in een positieve. Het instrument KTM kan hiervoor worden ingezet. Een methode van samenwerking tussen professionals waarbij de hulpvragen zo snel mogelijk, zo dicht mogelijk bij huis en in nauwe samenwerking tussen professionals wordt geholpen. Een werkwijze die past binnen het idee van 1 gezin, 1 plan.

De resultaten van Kinderen Tellen mee (KTM) zijn goed. Er is vooral behoefte aan extra hulpverlening aan risicogezinnen met oudere kinderen/ pubers. Daarnaast zien we veel gezinnen waar verstandelijke beperking een belangrijke rol speelt. Daarom is extra inzet voor gezinshulpverlening nodig. Ook wordt specifieke (jeugd)psychiatrie aangeboden.

Activiteiten die nodig zijn bij de doorontwikkeling van KTM zijn:

- Continuering van KTM
- Aandacht voor specifieke doelgroepen.
- Aansluiten bij de frontline werkwijze in Gorecht West en het CJG
- Leeftijd uitbreiden tot 18 jaar

Middelen worden besteed aan gezinshulpverlening, opvoed- en ouderondersteuning, hulpverlening en aan risicogezinnen.

3.2.3 Passend onderwijs

Het onderwijsstelsel voor leerlingen met een extra onderwijszorgbehoefte wordt vereenvoudigd. Daartoe is de zorgplicht van schoolbesturen geïntroduceerd. Schoolbesturen moeten vanaf 2012 iedere leerling een onderwijs zorgarrangement aanbieden. Indien het betreffende schoolbestuur dat niet zelf kan uitvoeren, dan moeten er afspraken met andere besturen en/of het speciaal (basis)onderwijs worden gemaakt. Dit wordt vanuit regionale samenwerkingsverbanden georganiseerd.

Activiteiten die nodig zijn bij de uitvoering van Passend onderwijs zijn:

- Bevorderen directe relatie tussen schoolbesturen en gemeenten, waaronder in het LOB
- Bevorderen aansluiting interne zorgstructuren van scholen (ZAT) met CJG structuur
- Zorgdragen voor het in beeld brengen van alle leerlingen waarvoor de zorgplicht geldt.
- Koppeling met leerplichtactiviteiten zoals procedures van schorsing en verwijdering en arbeidstoeleiding
- Regelen van leerlingenvervoer Als de schoolbesturen besluiten om zorgleerlingen thuisnabij op te vangen dan zouden de kosten voor het leerlingenvervoer verlaagd kunnen worden.

3.2.4 SI- Sociale indicatie voor kinderopvang

In sommige gezinssituaties en voor sommige kinderen is het voor de persoonlijke ontwikkeling van het kind goed om een aantal dagdelen gebruik te maken van kinderopvang. Deze zogenoemde sociale indicatie (SI) kan zowel voor het kind, als voor de ouders gelden. En de indicatie kan zowel sociaal als medisch van aard zijn.
Om de indicatie vast te kunnen stellen vraagt de gemeente advies aan de GGD.
Een sociale indicatie geeft ouders recht op een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang via de gemeente. Voorwaarde voor het verkrijgen van een sociale indicatie is dat ouders niet op grond van een andere regeling een beroep kunnen doen op een tegemoetkoming in de kosten van de overheid.

3.2.5 School Maatschappelijk Werk

De gemeente bekostigd een vijftal scholen voor maatschappelijk werk (SMW). Het schoolmaatschappelijk werk is in eerste instantie bedoeld om opvoed-, ontwikkelings- en psychosociale problemen rondom het kind op te vangen. In de praktijk blijkt echter dat achter de problematiek van het kind er in de meeste gevallen ook een gezinsproblematiek schuil gaat. Door de inzet van het schoolmaatschappelijk werk is de school een vindplaats geworden van gezinsproblematiek en overstijgt het schoolmaatschappelijk werk het domein van het kind. Door de koppeling van het schoolmaatschappelijk werk met de zorgnetwerken kan er snel en efficiënt zorg worden geboden, aan het kind en aan het gezin. Het schoolmaatschappelijk werk is hiermee een waardevolle schakel geworden in de lokale zorgketen.

Activiteiten die nodig zijn voor het SMW zijn:

- Onderzoeken in hoeverre de expertise van het SMW voor alle scholen beschikbaar kan worden gesteld.
- Evaluatie caseload en taakopdracht.

We streven ernaar om het schoolmaatschappelijk werk in te kunnen blijven zetten. Echter in hoeverre dit haalbaar gezien de beschikbare middelen moet blijken.

3.2.6 Randgroepjongerenwerk voor risicojongeren

Het aantal jongeren die extra aandacht behoeven is groot. Gelukkig kunnen we door de inzet van de randgroepjongerenwerker een groot aantal van deze jongeren toch weer op het goede spoor krijgen.

Activiteiten die nodig zijn voor het randgroepjongerenwerk zijn:

- Naast continuering van de bestaande caseload is het van belang nog beter inzicht hierin te krijgen. Hoe ziet de caseload eruit, welke problemen spelen er en hoe vaak komt het voor?
- Er komt een evaluatie van de taak- en functieomschrijving. De opdracht van de randgroepjongerenwerker is helder en afgebakend.
- Door aan te sluiten bij CJG netwerk is de randgroepjongerenwerker ook voor andere professionals bereikbaar en in beeld.
- Meten en analyseren van behaalde resultaten van het werk van de randgroepjongerenwerker. Op basis van de huidige situatie wordt een SMART doelstelling geformuleerd en geëvalueerd.

3.3 Vrije tijdsbesteding

3.3.1 Voorlichtingsactiviteiten

In het kader van preventieve verslavingszorg worden voorlichtingactiviteiten georganiseerd door Kwartier Zorg en Welzijn, Onderwijsinstellingen, Halt Noord-Nederland en VNN voor de basisscholen, het voortgezet onderwijs en het jongerencentrum.
Het gaat hierbij dan om onderwerpen als vandalisme, drugs, jeugdcriminaliteit, omgaan met vuurwerk, seksualiteit en alcohol.

We stimuleren een gezonde leefstijl van de jeugd door middel van preventieve verslavingszorg, een breed aanbod van sport- en beweegactiviteiten, zowel binnen- als buitenschool en voorlichtingsactiviteiten gezonde voeding.

In het kader van veiligheid stimuleren we een methodische inzet/ aanpak door het jongerenwerk om goed om te kunnen gaan met jeugdgroepen die overlast (kunnen gaan) veroorzaken.

3.3.2 Jeugdactiviteiten wijk- en buurtcentra en het jongerencentrum

Om de eigen leefomgeving van de jeugd aantrekkelijk te houden en om de jeugd mee te laten doen aan de maatschappij organiseren buurt- en wijkcentra elk jaar een aansprekende activiteit voor de jeugd in hun eigen wijk. De gemeente faciliteert jeugdactiviteiten in wijk- en buurtcentra.
Daarnaast is er een idee om het Jongerencentrum verder door te ontwikkelen tot multidisciplinair centrum. Er zullen nieuwe samenwerkingsverbanden gezocht moeten worden en intensiever gebruik worden gemaakt van het jongerencentrum.

3.3.3 Jongerenwerk en jongerencentrum

Om jongeren de gelegenheid te bieden om op een zinvolle en leuke manier hun vrije tijd door te brengen wordt jongerenwerk ingezet daar waar nodig is en in het jongerencentrum. Er is een evaluatie gesprek geweest waaruit blijkt dat er een diversiteit aan activiteiten plaatsvindt. Het is belangrijk om jaarlijks goede afspraken te maken welke verwachtingen en wensen er zijn met betrekking tot het jongerencentrum. Monitoring op specifiek en meetbaar beschreven resultaten kan nog meer bijdragen aan de kwaliteit en toont de bestaansrecht aan. Een multifunctionele inzet van het gebouw is wenselijk.

3.3.4 Maatschappelijke stage

Binnen de gemeente loopt de pilot MAS voor 2010 en 2011 in samenwerking met de beide VO scholen. De evaluatie van dat traject geeft een voorzet aan voor een eventueel vervolg.
Maatschappelijke stages kunnen ook gelopen worden bij culturele instellingen als bibliotheek, Kielzog en peuterspeelzaal.

3.3.5 Jeugdparticipatie

Op het gebied van jeugdparticipatie zoekt de gemeente actieve samenwerking met beide scholen voor het Voortgezet Onderwijs. Zij kennen alle leerlingen en daar is ook veel over deze doelgroep bekend. Voor kinderen van 10-17 jaar wordt elk jaar een aansprekende activiteit georganiseerd in het gemeentehuis rondom een politiek thema:

- Kindergemeenteraad, 5 klassen van groep 8 kunnen strijden om een prijs van 2500,- in de politieke arena van de kindergemeenteraad. Kinderen maken zelf een plan met een begroting en verdedigen dit plan in de Raadszaal. Onderzocht zal worden of de kindergemeenteraad in samenwerking met Slochteren kan worden georganiseerd.
- Voortgezet Onderwijs(VO) gemeentedag, twee groepen van het VMBO gaan de straat op en maken met behulp van video en videomontage een beeld van hun wijk.
- Om de jeugd gedurende de periode van het jeugdbeleid te laten participeren wordt een beroep op hen gedaan om mee te doen. Het oprichten van een jongerenraad is een bekende werkwijze. Een andere mogelijkheid is om te kiezen voor een werkwijze die wellicht nog meer aanspreekt door o.a. gebruik te maken van moderne sociale media. Hiermee is een start gemaakt bij het uitzetten van de ‘quest’, een vragenlijst die is uitgezet onder jongeren.

3.3.6 Sport en cultuur

De gemeente start met ingang van september 2011 met de Impuls Brede scholen, sport en cultuur. Daarmee geeft zij uitvoering aan een door het rijk geïnitieerde regeling waarmee een structurele impuls wordt gegeven aan brede scholen, sport en cultuur en waarmee tevens een verbreding en verdieping van de BOS Impuls kan worden bewerkstelligd. Om dit te bereiken werkt het rijk samen met gemeenten in de sport- en cultuursector en heeft zij de mogelijkheid van combinatiefuncties gecreëerd. Zij bieden een breed aanbod van sport- en culturele activiteiten in het primair en voortgezet onderwijs, waarbij de verbinding tussen binnen- en buitenschools wordt gelegd en sportverenigingen worden versterkt. Het cultuurbeleid stimuleert burgers om actief (zelf doen) en passief (publiek) met cultuur bezig te zijn.

Hoofdstuk 4 Financieel overzicht

Zoals ook in de voorgaande beleidsnota geschreven is hebben we te maken met een hardnekkige problematiek die niet in een raadsperiode kan worden opgelost. We zullen langdurig moeten investeren willen we een structurele omslag bereiken. Continuïteit in het beleid en uitvoering is daarom een belangrijk uitgangspunt. Natuurlijk moet het beleid periodiek tegen het licht worden gehouden en worden bijgesteld. Maar bewezen effectieve interventies moeten kunnen rekenen op een doorgaande en consequente lijn. Tijdelijke financiering van pilot projecten en experimenten moet echter ook mogelijk zijn. Op basis van het effect van deze projecten en de ruimte die er al dan niet is kan dan worden besloten of deze projecten moeten worden voortgezet.
De totale lasten van het voorgestelde beleid bedragen € 770.566. In de huidige begroting is hiervoor beschikbaar een bedrag van € 674.374. Voor het resterende bedrag van € 96.192 zijn geen middelen beschikbaar in de bestaande begroting en zouden aanvullende middelen moeten worden gevraagd. De post onvoorzien biedt hiervoor onvoldoende ruimte. Voorgesteld wordt een en ander te betrekken bij de voorjaarsnota 2011. Op die wijze wordt het extra benodigde geld in een brede afweging betrokken.

Besteding middelen	**Dekking**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Centrum voor Jeugd en gezin	BDU- CJG	65.000	65.000	65.000	65.000
Rangroepjongerenwerk	Gemeente/ BDU- CJG	80.000	80.000	80.000	80.000
Kinderen tellen Mee	BDU- CJG	160.000	160.000	160.000	160.000
School Maatschappelijk Werk	BDU- CJG/ Algemene middelen	55.000	55.000	55.000	55.000
Jeugd- en jongerenwerk	KZW	225.566	225.566	225.566	225.566
Jongerencentrum	Gemeente	65.000	65.000	Evaluatie	Evaluatie
Subsidies wijk-, buurt en dorpsverenigingen	Gemeente	30.000	30.000	30.000	30.000
Jeugdparticipatie	BDU-CJG	15.000	15.000	15.000	15.000
Preventieve verslavingszorg	Gemeente	10.000	10.000	10.000	10.000
CJG-coördinator	BDU-CJG	30.000	30.000	30.000	30.000
Mentor project	Algemene middelen	20.000	20.000	20.000	20.000
Subtotaal		755.566	755.566	690.566	690.566
Middelen jeugdbeleid (o.b.v. 2011)					
Brede Doeluitkering CJG		326.241	326.241	326.241	326.241
Gemeentelijke bijdrage		122.567	122.567	122.567	122.567
Subsidie Kwartier Jeugd		225.566	225.566	225.566	225.566
Subtotaal		**674.374**	**674.374**	**674.374**	**674.374**
Algemene middelen		81.192	81.192	16.192	16.192

Middelen Onderwijsachterstandenbeleid	€722.259,39

Onderwijsachterstandenbeleid

Indien we inzetten op handhaving van de brede doelgroepdefinitie in 2012, dan bieden we 160 plaatsen aan voor voorschoolse educatie. Het aanbieden van 160 plaatsen VVE kost € 484.450. Op basis van de volgende begroting resteert dan een bedrag van € 114.000 voor de overige activiteiten die nu vanuit de rijksmiddelen worden gefinancierd.

2012	
Doelgroepbepaling en toeleiding (GGD)	20.000
Vve plaatsen: 160	484.450
Vergoeding ouderbijdrage	60.000
Monitoring	3.000
Scholing VVE kdv en psz	5.000
Samenwerking psz-bao	5.000
Restpost	5.000
Totaal	**582.450**
Beschikbaar	696.9833
Resteert	114.533

[3] We gaan hier uit van een lager bedrag omdat we in 2011 het beschikbare budget overschrijden. Dit moet in 2012 en verder gecompenseerd worden